خراسان روزنامه صبح ایران
پنج‌شنبه ۴ مرداد ۱۳۹۷ . ۱۲ ذی‌القعده ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۸۷۵

گردشگری

در این روزهای داغ تابستانی، سفر به شهرهای شمال غربی ایران هوشمندانه ترین انتخاب است. میانگین دمای این شهرها به طرز قابل ملاحظه ای نسبت به دیگر مناطق ایران عزیز پایین تر است و این به معنای تجربه دل انگیز بهار یا حتی پاییز در دل روزهای داغ مرداد است.

راهنمای سفر به مکان های گردشگری «شهر اولین ها»

تبریز هم فال و هم تماشا

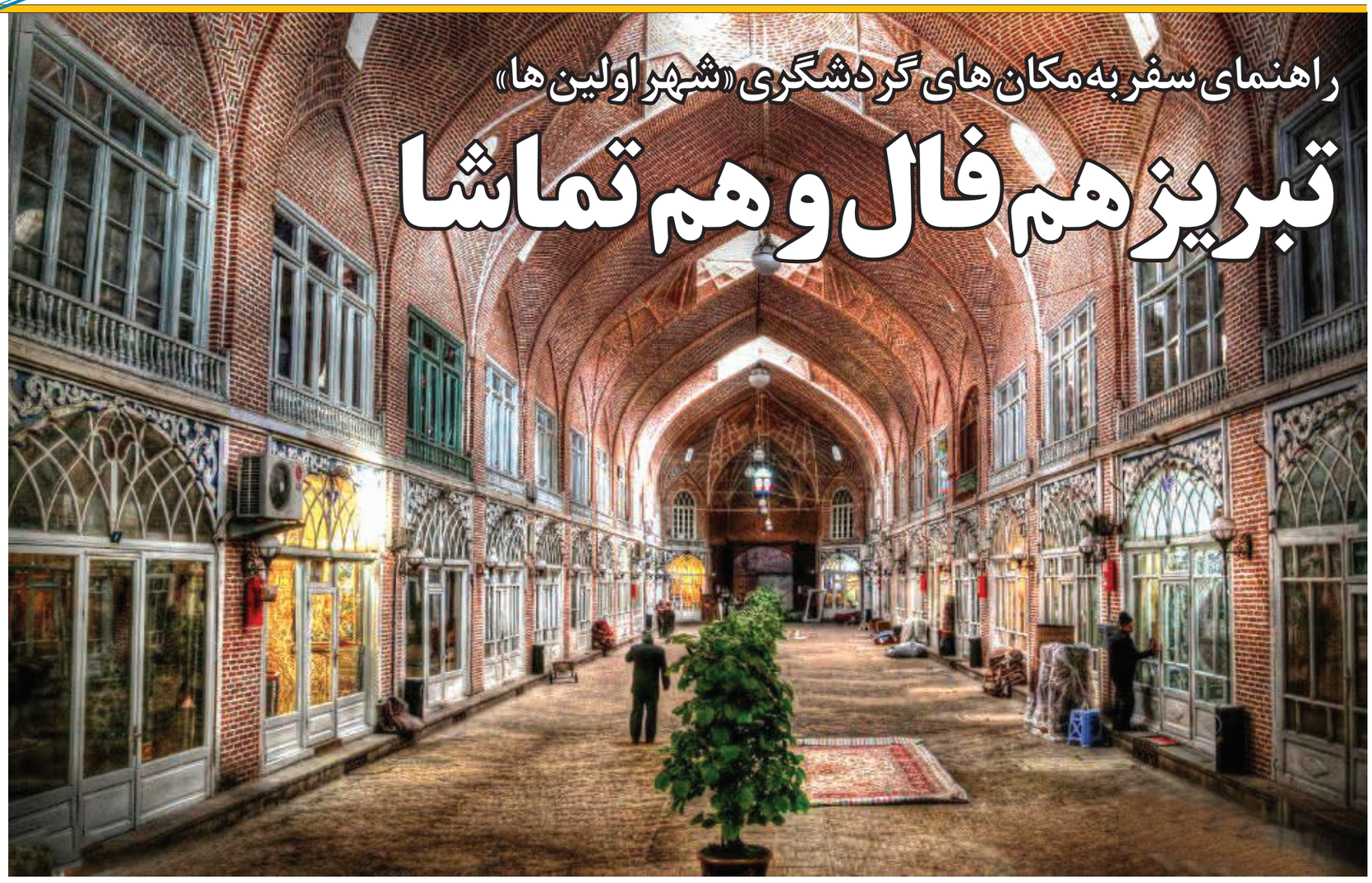

خبرنگار
سمیه محمدنیا حنایی
h.habibi@khorasannews.com

تصور کنید یک ماشین زمان دارید. چه تاریخی را در این روزهای داغ مرداد به آن می دهید تا شما را در یک چشم برهم زدن به آن زمان ببرد؟ مطمئنا اگر شما هم از گرمای طاقت فرسای این روزها کلافه شده اید، تاریخی در یکی از روزهای خنک سال را انتخاب می کنید و در یک لحظه ماه ها به عقب یا حتی جلو می روید و از حال و هوای خنکش لذت می برید... اگر شما هم از آن دسته از افراد هستید که با خودتان می گویید ای کاش ماشین زمان واقعا وجود داشت و می شد این تجربه جالب را احساس کرد، بهتر است بدانید ما ایرانی ها با داشتن سرزمینی پهناور و چهار فصل نیاز چندانی به ماشین زمان نداریم و با همین ماشین های ساخت داخل خودمان هم می توانیم با چند ساعت رانندگی خود را به جاهایی برسانیم که آب و هوایش چیزی کم از اردیبهشت و حتی مهر ماه ندارد. مقصد گردشگری امروز ما چون نگین زیبایی در شمال غرب ایران می درخشد و لقب «شهر اولین ها» را نیز به دنبال خود می کشد. پس اگر دل تان هوای بوی ماه مهر را کرده است با ما همراه شوید.

تبریز شهر اولین ها

لقب «شهر اولین ها» از جمله لقب های زیبا و جذابی است که به تبریز داده اند. علت این شهرت در واقع به قدمت بالای شهر برمی گردد. تبریز قدمتی چهار هزار ساله دارد و در تمام این دوران رونق و آبادانی اش زبانزد دیگر شهرها بوده است.

همین رونق و شکوفایی تبریز را به شهری پر رفت و آمد تبدیل کرد و مراکز علمی، فرهنگی و هنری زیادی برای اولین بار در ایران در این شهر تاسیس شدند. مثلا اولین چاپخانه سربی، اولین مدرسه مخصوص ناشنوایان، اولین مهد کودک مخصوص نابینایان و اولین سینمای ایران در این شهر تاسیس شده است. این شهر همچنین به دلیل انجام اولین عمل پیوند قلب، اولین عمل قلب باز، اولین انتشار کتاب کودک و... نیز شهرت شهر اولین ها از آن خود کرده است.

بازاری به وسعت یک شهر

قبل از آن که از بازار تبریز بگویم، باید با شما اتمام حجت کنم که اگر خیلی اهل بازار گردی نیستید، در سفر به تبریز باید این اخلاق تان را کنار بگذارید و تا می توانید در کوچه پس کوچه های بازار بگردید. همزمان که در بازار گام برمی دارید در عمق تاریخ سفر خود را آغاز می کنید. دیوارهای آجری، خشتی و بلند مجموعه شما را به دوران صفویه و قاجاریه می برد و سقف های گنبدی شکل آن شما را به یک باره از قرن ۲۱ جدا می کند و به دوران آق قویونلوها می برد. ارتفاع بلند دیوارهای بازار در راسته ها و دالان ها تا حد زیادی عابرانی را که برای اولین بار به بازار می آیند، سربه هوا می کند که این موضوع در کنار ازدحام زیاد افراد گاهی دردسر ساز می شود. بازار تبریز به ویژه ضلع جنوبی آن همچنان رونق گذشته اش را حفظ کرده و یکی از مراکز اصلی شهر است. در واقع این که به بنای بازار مسقف تبریز، تنها عنوان بازار را بدهیم تا حد زیادی بی انصافی کرده ایم. وجود ۲۹ مسجد، ۱۲ مدرسه، ۲۶ کاروان سرا، شش حمام و یک امامزاده، بازار را بیشتر از آن که محلی برای داد و ستد اهالی باشد، به مکانی برای زندگی افراد تبدیل کرده است. از این رو بسیاری از کارشناسان بازار تبریز را بزرگ ترین بنای خشتی به هم پیوسته جهان می دانند که به نوعی یک سازمان اجتماعی شهری نیز است. وسعت این بنای تاریخی نیز جای شگفتی دارد. این بازار که تقریبا در هسته مرکزی شهر قرار دارد، از ۲۰ راسته، ۳۵ سرا و شش هزار و ۵۰۰ حجره تشکیل شده است. ضلع جنوبی بازار که در واقع بخش گسترش یافته آن در جنوب رودخانه چایی است، در مقایسه با بخش شمالی آبادتر است که البته متاسفانه با برنامه های شهرسازی تبریز و خیابان گشایی های شهرداری بخش هایی از این بازار یا تخریب شده یا از بافت اصلی جدا و دور مانده است. به هر حال برای تجربه دلنشین آشنایی با میراث فرهنگی تبریز باید چند ساعتی را در راسته ها و دالان های تو در توی بازار به قدم زدن بپردازید. اولین چیزی که در حجره های بازار توجه شما را به خود جلب می کند، مبلمان قدیمی و تقریبا یکسان حجره هاست. در بیشتر حجره ها، پاچال فروشنده میز بزرگ چوبی رنگ و رو رفته ای است که روی آن یک جلد قرآن، یک تلفن سیاه رنگ قدیمی و یک یا دو چرتکه چوبی بزرگ قرار دارد. بیشتر مغازه دارها تسبیح های دانه درشت عقیقی در دست می چرخانند و ذکر می گویند. از دیگر واجبات یک حجره تبریزی، تمثال امیرالمومنین (ع) است که به دیوار مشرف به ورودی آویخته می شود. بخاری زغالی نیز در کنار همه حجره ها وجود دارد که وظیفه اش در تابستان با پوششی از ترمه به میز گلدان بودن تغییر می کند. در بازار تبریز هر کالایی جای خودش را دارد و اگر قصد خرید داشته باشید می توانید به راحتی و با برداشتن چند قدم به مرکز خرید محصول مد نظرتان برسید و با مقایسه کالاها با یکدیگر بهترین خرید را داشته باشید. از نظر من راسته طلافروشان به خاطر زرق و برق چشم نواز طلاها و راسته صنایع دستی جزو جالب ترین بخش های بازار سنتی تبریز است. البته ناگفته نماند که اگر شما از دسته گردشگران خوش خوراک هستید حتما راسته ادویه فروشی ها نیز توجه تان را جلب می کند. به شما پیشنهاد می کنم اگر دچار حساسیت های لحظه ای می شوید، در حجره های ادویه فروشی زیاد نچرخید چرا که عطر مست کننده ادویه ها آن قدر زیاد و قوی است که می تواند برای ساعت ها عطسه و آب ریزش بینی را به جان تان بیندازد. قدیمی ترین و البته اعیانی ترین بخش بازار مربوط به تیمچه مظفریه و محل فروش قالی های دستی و نفیس تبریزی است. تنوع محصولات قالی در این بازار به حدی است که می توان ادعا کرد این بازار به عنوان مرکز خرید قالی دستی در سراسر ایران شناخته شده است. پس اگر می خواهید تخته فرش دستی را در خانه تان پهن کنید حتما به این بازار بیایید.

تنها نکته ای که درباره بازار فرش فروشان باقی می ماند این است که در این جا باید دوربین های تان را غلاف کنید. حجره داران به خاطر تعصبی که به نقش فرش های شان دارند، از عکاسی شما با آثار نفیس خیلی خوش شان نمی آید. اگر فکر می کنید بازار گردی در تبریز تنها به معنای سرک کشیدن داخل حجره ها و وراندار کردن اجناس است، باید بگویم که سخت در اشتباهید. بازار تبریز در دل خود مکان های تاریخی زیادی را جای داده است که حتی در فرصت یک روزه نمی توان به همه آن ها سر زد. از این مکان ها می توان به دو موزه اشاره کرد که آثار زیبایی را از دوران قاجاریه به نمایش گذاشته است. حمام ها نیز از دیگر مکان هایی است که در بازار گردی تبریز باید مورد بازدید قرار بگیرد. به ویژه حمام میرزا مهدی که به دلیل نقاشی های زیبایش در رختکن حمام مشهور شده است. علاوه بر این حمام، حمام دیگری نیز در بازار وجود دارد که جزو قدیمی ترین حمام های شهر است و متاسفانه چند سالی می شود تغییر کاربری داده و کارگاه کفاشی شده است. قلب تپنده و روح افزای بازار، یعنی مرقد امامزاده موسی معروف به سید جمال از فرزندان امام موسی بن جعفر (ع)، یکی از مکان هایی است که بازدیدش در ازدحام کوچه های بازار خالی از لطف نیست. آن چنان که گفتیم در این مکان تاریخی تبریز را بازار چه سرپوشیده بزرگ ترین و وسیع ترین بخش تاریخی تبریز را بازار چه سرپوشیده تشکیل می دهد.

پس اگر می خواهید به «شهر اولین ها» سفر کنید باید خودتان را برای دیدن تعداد زیادی از آثار تاریخی و باستانی آماده کنید.

تبریز شهری است که در هر کوچه پس کوچه اش آثار تاریخی متنوعی وجود دارد و آن را بیشتر شبیه یک موزه شهر کرده است. بزرگ ترین و وسیع ترین بخش تاریخی تبریز را بازار چه سرپوشیده تشکیل می دهد.

عمارت جزیره ای

از دریاچه که بگذریم، به عمارت جزیره ای آن می رسیم. عمارتی الماسی شکل که با گنبد کوچکی در دو طبقه ساخته شده است. راه دسترسی به عمارت، مسیر خیابان مانندی است که به وسیله آبراهه ای دوطرفه شده است و در ضلع جنوب شرق دریاچه قرار دارد. این عمارت محل خوش گذرانی ولیعهد ها و شاهزاده ها بوده است اما اکنون به رستورانی عمومی تبدیل شده که می توانید لذیذترین غذاهای محلی را در آن جا نوش جان کنید. البته سیر شدن بر سر میزهای ایل گلی تا حدی گران تر از بقیه رستوران هاست و اگر می خواهید به صورت مقتصدانه تر شکم تان را سیر کنید پیشنهاد می کنم از کله های زیاد غذافروشی که در سراسر پارک وجود دارند دیدن کنید و دلی از عزا در بیاورید. پیشنهاد سرآشپز این دکه ها بیشتر نوعی ساندویچ ساده است به نام پرالیمو مورتا که شامل تخم مرغ و سیب زمینی داغ آب پز شده به همراه کره است. این ساندویچ خوشمزه و سالم تنها چهار هزار تومان قیمت دارد. از دیگر جاذبه های ایل گلی می توان به تپه سنگ کاری و نورپردازی شده مشرف به دریاچه اشاره کرد. این تپه چندسالی است که برای رونق بیشتر مجموعه، به صورت پلکانی تراشیده شده است و با گل کاری های هنرمندانه و زیبا در کنار افراهای ارغوانی اش جلوه بصری مجموعه را صد چندان می کند. نورپردازی های عمارت و تپه مشرف به استخر که وصفش را گفتیم شب به یادماندنی را برای تان رقم می زند. البته ناگفته نماند متاسفانه جز این دو منطقه در پارک، دیگر نقاط مجموعه به دلیل مناسب نبودن نورپردازی، در تاریکی فرورفته است. پیست اسکیت سایمان در ضلع جنوب شرقی پارک از مکان های تفریحی است که با تمام امکاناتش خواستار جلب توجه گردشگران است. در این مجموعه پیست اسکیت، باشگاه بیلیارد، فوتبال دستی و گیم کلاب با امکان واقعیت مجازی (VR) و... وجود دارد. البته خوش گذرانی در این پیست و همچنین مینی زمین گلف همجوارش خیلی ارزان نیست و هزینه زیادی را روی دست تان می گذارد. از من می شنوید در مشهد خودمان هم میز بیلیارد و هم پیست اسکیت پیدا می شود، بهتر است وقت و پول تان را در ایل گلی به نوبرانه های تبریزی اختصاص دهید.

مقبرة‌الشعرای تبریز

تبریز با قدمت بالایش و به صورت اسرارآمیزی مورد توجه شاعران فرهیخته ای از تمام مناطق ایران بوده است به طوری که حتی برخی از شعرا در وصیت نامه خویش خواستار دفن بدن شان در این شهر شده اند. قبرستان شعرای تبریزی موطن ابدی ۴۰۰ شاعر از دوران قدیم تا معاصر ایران است. این آرامگاه که در واقع بخشی از گورستان روستای سرخاب است، میزبان ابدی شاعرانی چون استاد محمد حسین شهریار شده است. عمارت مقبره در واقع عمارت عظیم و بلند بالایی با دیوارهای در هم رفته است که شما را به درون خود می کشد. برای وارد شدن به مقبره باید از پلکان انتهای عمارت پایین بروید. این پلکان شما را به اتاق بزرگی در زیر زمین هدایت می کند که اتاق های کوچکی نیز در اطرافش دیده می شود. احتمالا اولین آرامگاهی که توجه شما را به خود مشغول می کند، آرامگاه محصور شده با شیشه های ضخیم استاد محمد حسین شهریار است. روی قبر استاد همیشه یک جلد قرآن مجید قرار دارد و اطراف آرامگاهش تابلوهای بی نظیری از چهره استاد و خطاطی هنرمندانه اشعار ایشان به چشم می خورد. در واقع سراسر دیوارهای مقبره پر از تابلوهای خطاطی و نقاشی از چهره شاعران و اشعار ایشان است که جلوه زیبایی به سرای زیرزمینی داده است. اتاق های کناری در واقع فروشگاه محصولات فرهنگی مانند صنایع دستی و دیوان اشعار همین شاعران آرامیده است.

اقامت در تبریز

تبریز با توجه به داشتن امکانات رفاهی زیاد دارای طیف متنوعی از اقامتگاه ها برای گردشگران است. از هتل های چهار ستاره و پنج ستاره بگیرید تا مسافرخانه ها و حتی امکان اقامت کمپی در این شهر وجود دارد. قیمت یک شب کرایه هتل در تبریز بسته به تعداد ستاره های هتل و افراد پذیرش شده از ۱۷۰ تا ۴۵۰ هزار تومان متغیر است. در حالی که مسافرخانه دارها برای یک شب میزبانی از گردشگران مبلغی حدود ۱۰۰ تا ۲۵۰ هزار تومان طلب می کنند. در تبریز به جز پارک ایل گلی جای دیگری برای اقامت کمپی در نظر گرفته نشده است. در این پارک با توجه به داشتن امکاناتی چون نماز خانه، رستوران، سرویس بهداشتی و محلی برای شست و شوی ظروف و آلاچیق های مسقف اقامت کمپی کم دردسری را پیش رو دارید.

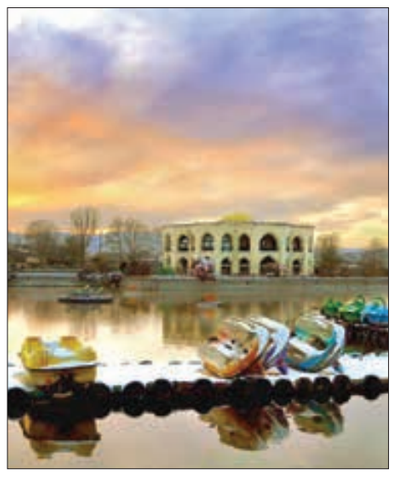

ایل گلی نماد مردم سالاری تبریزی

کمتر کسی را می شود پیدا کرد که به تبریز رفته باشد و از صفای ایل گلی خاطره ای نداشته باشد. مجموعه تفرجگاهی ایل گلی در شرق تبریز مانند نگین فیروزه ای خودنمایی می کند. مجموعه تفرجگاهی ایل گلی در واقع از یک باغ وسیع، دریاچه، یک عمارت محصور در آب و کوه های تپه مانند مشرف تشکیل شده است. ایل گلی یا شاه گلی به معنای استخری برای همه مردم یا بزرگ ترین استخر هاست. این جاذبه تفرجگاهی در دوران ایلخانی ساخته شده است و بعد ها در دوران آق قویونلوها و صفویه رونق گرفته و به مکانی برای خوش گذرانی و لیعهد ها تبدیل شد اما دوران قاجار به این عمارت روی خوشی نشان نداد و تقریبا در اواخر این دوران بود که به دستور شهردار شهر بازسازی و درهایش برای استفاده عموم بازگشایی شد. به هر حال برای رفتن به ایل گلی در شهر سرگردان نمی شوید و تقریبا هر خیابان تبریز به طریقی به ایل گلی می رسد. برای گشت و گذار در ایل گلی می توانید از یک ساعت تا چند روز وقت بگذارید و خوش باشید. زیباترین بخش ایل گلی دریاچه یا استخر فیروزه ای آن است. این استخر با ابعاد ۲۰۰×۲۰۰ متر مربع با آب رودخانه لیقوان پر می شود. شما می توانید ورودی آب رودخانه را در ضلع جنوبی دریاچه مشاهده کنید. روی دریاچه علاوه بر انعکاس زیبای درختان و عمارت محصور شده اش، همیشه تعداد زیادی قایق پدالی و موتوری شناور است. شاید در نگاه اول این قایق ها تنها کاری که می کنند خراب کردن تابلوی زیبای منعکس شده دریاچه باشد اما زمانی که خودتان یکی از مسافرهای آن ها می شوید قضیه کاملا فرق می کند. بعضی ها در هر جایی که باشند نمی توانند دست از هیجان بردارند. برای آن ها قایق موتوری لذت زیادی دارد اما اگر دل تان آرامش و کمی بازی با ماهی های بازیگوش دریاچه را می خواهد حتما قایق پدالی کرایه کنید. کرایه ۱۰ دقیقه ای این قایق ها حدود ۱۰ هزار تومان و کرایه هر نفر برای قایق سواری از نوع موتوری اش سه هزار تومان است.

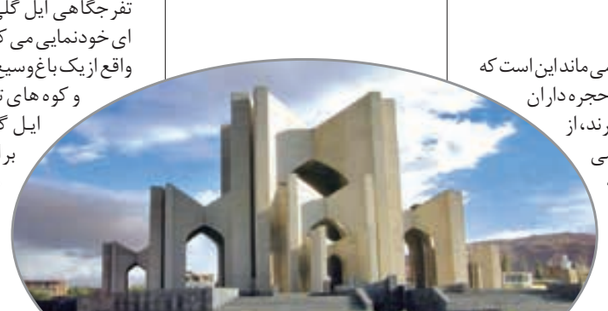

قبرستان شعرای تبریزی موطن ابدی ۴۰۰ شاعر از دوران قدیم تا معاصر ایران است. این آرامگاه که در واقع بخشی از گورستان روستای سرخاب است، میزبان ابدی شاعرانی چون استاد محمد حسین شهریار شده است

دیگر جاذبه های تبریز

خانه مشروطه، موزه قاجاریه، مسجد کبود، مسجد جامع و پارک کوهستانی عون بن علی، موزه آذربایجان و کاخ شهرداری از دیگر جاذبه های تبریز است.

جدول هزینه های تبریز گردی برای چهار نفر (به تومان)

نوع سفر	سوخت	اقامت	تغذیه	ورودی	هزینه تور	جمع کل
شخصی	۲۴۰ هزار	۹۰۰ هزار	۶۰۰ هزار	۵۰ هزار	-	یک میلیون و ۷۹۰ هزار
تور تهران	-	-	-	-	نفری ۵۰۰ هزار	۲ میلیون
تور مشهد	-	-	-	-	نفری ۶۰۰ هزار	۲ میلیون و ۴۰۰ هزار